

ВИКОРИСТАННЯ CHATGPT У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

У сучасних умовах швидкого розвитку цифрових технологій, галузь штучного інтелекту та його практичне застосування у сфері вищої освіти стають дедалі актуальнішими та значущими. Багато вищих навчальних закладів починають впроваджувати інструменти на базі штучного інтелекту (ШІ) для підвищення ефективності навчання.

Нейромережа GPT (англ. Generative Pre-trained Transformer) – це мовна мультимодальна модель «глибокого навчання» заснована на технології трансформаційної архітектури, що використовує механізми «самоуваги» (від англ. Self-attention) та здатна вчитися на своїх помилках і постійно самовдосконалюватися. Здатність мережі орієнтуватися на власні вихідні дані та знаходити важливі залежності між ними дає змогу мовній моделі вивчати зв'язки або співвідношення між словами та фразами, і тим самим, генерувати зв'язні, граматичні та контекстуально відповідні відповіді на широкий спектр запитань та підказок. Чат-бот ChatGPT є мовною моделлю призначеною для опрацювання та генерації мовлення, що імітує бесіду з реальною людиною таким чином, щоб її можна було використовувати для вирішення різних завдань, таких як відповіді на запитання, створення тексту та навіть вести розмову подібну до справжнього спілкування з людиною.

Досягнення в галузі ШІ представляють як нові можливості, так і ставлять перед нами низку проблем, які мають потенціал радикально змінити управління та внутрішню структуру вищих навчальних закладів.

Унікальність чату GPT полягає в тому, що він здатний імітувати стиль письма автора, починаючи від перекладу і закінчуючи відповідями на запитання, написанням зв'язних есе та створенням комп'ютерних програм. Можливості цієї нейромережі та її доступність для тих, хто навчається, викликали стурбованість в академічній спільноті через високу ймовірність появи феномена академічної GPT-непорядності, під якою розуміємо вид обману, пов'язаний із виконанням освітніх робіт за допомогою ChatGPT, які студенти представляють, як виконані особисто.

Отже, розглянемо особливості технології ChatGPT, що демонструють її ефективність та перспективи застосування у навчанні іноземної мови, а також визначимо основні недоліки та шляхи їх подолання.

Серед основних переваг, які ChatGPT може запропонувати для підвищення ефективності навчання іноземної мови та рівня освіти в цілому є: *доступність* - може надати учням миттєвий доступ до інформації та зворотній зв'язок з різних тем і предметів; *залученість* - може зробити навчання більш інтерактивним та цікавими для студентів, які віддають перевагу розмовним формам навчання; *різноманітність* - може знайомити студентів з різними точками зору, культурами, мовами та стилями спілкування, допомогти учням розвинути критичне мислення та навички міжкультурного спілкування; *інновації* - може надихнути студентів на пошук нових ідей, можливостей і рішень, запропонувати мозковий штурм, генерувати оригінальний творчий контент, тощо.

У той час як ChatGPT відкриває безліч можливостей для суттєвих змін у викладанні та навчанні іноземної мови, існують ризики, пов'язані з його застосуванням: етичні проблеми та проблеми з авторським правом; можлива неточність та невідповідність фактичній інформації, що за відсутністю перевірки може ввести в оману або дезінформувати; залежність від ШІ; втрата власних творчих здібностей, критичного

мислення та погіршення навичок розв'язання проблем, негативний вплив на соціальний та емоційний розвиток при надмірному використанні GPT.

Щоб протистояти цим ризикам, важливо усвідомлювати обмеження мовних моделей GPT і використовувати їх тільки як інструмент для підтримки та поліпшення навчання, а не як заміну людським авторитетам та іншим авторитетним джерелам (Джон. В. Павлік).

Безпечне, етичне та ефективне використання чату студентами може бути запроваджене завдяки: *освіті* – користувачі мають бути обізнані про природу, можливості, обмеження та наслідки ChatGPT; *регулюванню* - дотримуватися правил і рекомендацій використання ChatGPT; *підтриманню балансу* - врівноважувати використання ChatGPT з іншими джерелами та методами навчання.

Застосовуючи запропоновані вище рішення, можна використовувати ChatGPT у безпечний, етичний та ефективний спосіб, який максимально збільшить його переваги та мінімізує недоліки, зробивши його цінним помічником, але не заміною власних зусиль з навчання або людського спілкування.

Ольга Шум

*к. філол. н., доцент кафедри іноземних мов
факультетів психології та соціології ННІФ, Київський
національний університет імені Тараса Шевченка, м. Київ*

ТЕМАТИЧНЕ НАПОВНЕННЯ КУРСУ АКАДЕМІЧНОГО ПИСЬМА У КОНТЕКСТІ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ

Вивчення основ академічного письма студентами бакалаврату у рамках дисципліни «Іноземна мова» сьогодні є доволі актуальним питанням, оскільки завдяки наявності величезної кількості різноманітних міжнародних заходів для здобувачів освіти та освітніх програм з'являється попит на опанування основ академічної іноземної мови.

Перед викладачами часто постає питання тематичного наповнення такого курсу, його тривалості, а також дилеми щодо виокремлення в окрему дисципліну чи викладання як модуля дисципліни «Іноземна мова». На нашу думку, до цього питання варто підходити комплексно. Адже недостатньо лише ознайомити студентів зі зразками оформлення тез чи структурою наукової статті. Оскільки, якщо йдеться про міжнародні проекти або заходи, такі як конференції, круглі столи, семінари тощо, здобувач освіти має бути підготовленим не лише до написання та оформлення тез, але й розробки презентації та обговорення результатів разом із колегами. Таким чином, до курсу одразу залучається тематика ораторського мистецтва та загальні рекомендації щодо розробки успішних презентацій.

Студент за результатами такого курсу, окремого чи як складової вивчення іноземної мови, повинен навчитися формулювати англійською мовою мету, завдання, предмет та об'єкт свого дослідження; порівнювати точки зору науковців та наводити власні аргументи; робити узагальнення та висновки. Окрім того, важливо розуміти психологічні та естетичні основи дизайну презентації (доречність кольорів, оптимальну кількість слайдів, розмір тексту, ефекти впливу на аудиторію тощо).

Не останню роль, на нашу думку, грає вміння студента виступати іноземною мовою та вести дискусію з колегами. Здобувач освіти не зобов'язаний бути фахівцем щодо усіх можливих запитань на певному етапі своєї наукової діяльності, проте він або вона повинні вміти підтримувати дискусію, ввічливо реагувати на провокативні запитання, спокійно сприймати критику.